

Wysokokościelna liturgia luterańska w pobożności osoby świeckiej

Igor Mędela

**Katedra w Uppsali
2014**

Katedra w Uppsali - 2014

Katedra w Uppsali – 2014

**Kościół św. Krzysztofa we
Wrocławiu**

Historia liturgii luterańskiej w sztuce

Księgi Wyznaniowe o liturgii

„Falszywie oskarża się nasze Kościoły, jakoby one mszę zniosły, zachowano ją bowiem i odprawia się u nas z najwyższą czcią. Zachowuje się niemal wszystkie zwyczajowe obrzędy.” (Art. XXIV Wyznania Augsburskiego, „O mszy”).

„To słowo [liturgia – przyp. wł.] nie oznacza właściwie ofiary, lecz raczej służbę publiczną i dokładnie pokrywa się z naszym poglądem, że mianowicie jeden sługa konsekrujący podaje ludowi ciało i krew Pańską, tak jak jeden sługa nauczający podaje ludowi Ewangelię.” (Art. XXIV Obrony Wyznania Augsburskiego, „o słowie msza”).

Kościół Wysoki

Liturgia anglo-katolicka

**Msza Pontyfikalna Kościół
rzymskokatolicki**

Brak wysokokościelności w Polsce?

Przyczyny:

- Popularyzacja togi jako stroju liturgicznego w zaborze pruskim i rosyjskim, później także austriackim**
- Mocny wpływ pietyzmu na pobożność luterańską na ziemiach polskich, szczególnie na Śląsku Cieszyńskim, a także na Mazurach**
- Brak środków finansowych i niematerialnych do stałego sprawowania liturgii wysokokościelnej;**
- Brak porządków i form liturgicznych przewidzianych w prawie kościelnym**

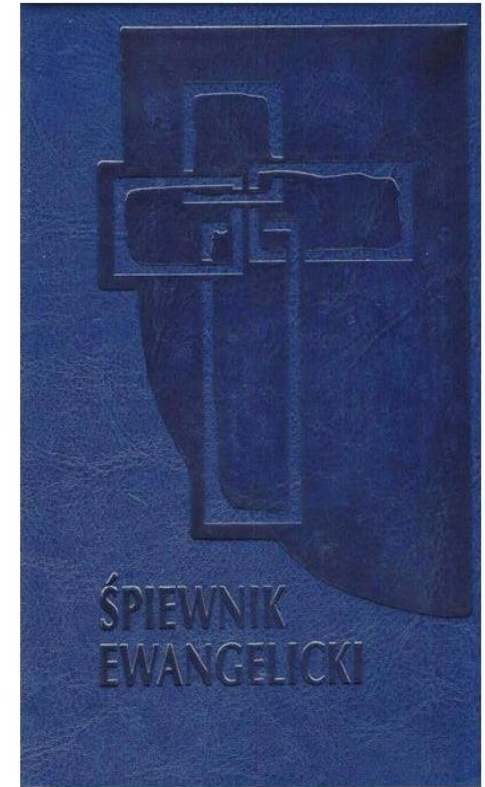
Obecna sytuacja prawna

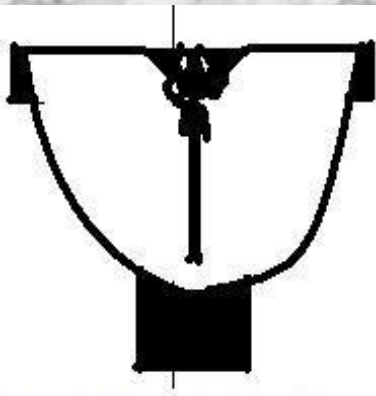
**§194 Pragmatyki Służbowej Kościoła
Ewangelicko-Augsburskiego w RP**

**Obecnie agenda liturgiczna
KEA w RP nie zawiera
wysokokościelnych
porządków nabożeństwa. W
ŚE znajduje się jednak
liturgia godzin, a także
litanie i śpiewy
starokościelne do
wykorzystania w trakcie
nabożeństwa.**

**Porządek mszy ewangelickiej
wykorzystuje natomiast
parafia św. Krzysztofa we
Wrocławiu za zezwoleniem
biskupa diecezjalnego.**

Propozycje zmian?

Toga + komża cieszyńska

Okres Bożego Narodzenia i Wielkanocny, Chrzest, Konfirmacja, Wstąpienie do Kościoła, uroczystości ekumeniczne, ordynacje, konsekracje i instalacje

wersja dla nieordynowanych:
sama toga

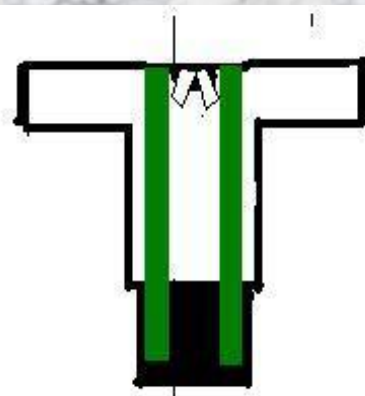
Toga + stula

Fioletowa - okres Adwentu, Postu. Spowiedź. Nabożeństwo pokutne, pogrzeb. Także na różnych spotkaniach ekumenicznych - np na ekumenicznym poświęceniu czegoś - stula w aktualnym kolorze liturgicznym

w Wlk. Piątek : ksiądz-toga+befki

wersja dla nieordynowanych:
sama toga

w Wlk. Piątek: nieord. - bez befek

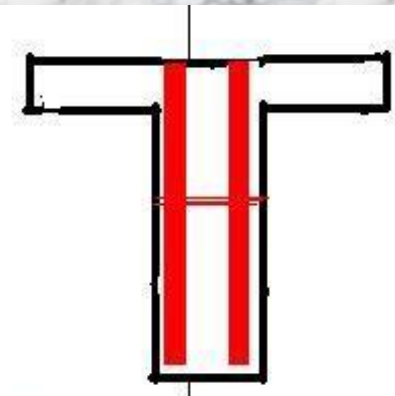

Toga + Komża + Stula

Okres po Epifanii, okres po święcie Trójcy Świętej - z zieloną stulą.

Można też użyć z fioletową stulą w III Niedzielę Adwentu i IV Postu.

wersja dla nieordynowanych:
toga z komża bez stuli

Alba + Stula

Przede wszystkim w dni, kiedy temperatura przekracza 30 stopni Celsjusza. Także w dni, w których podkreślana w czytaniach jest biała szata. Może być także używana podczas nabożeństw młodzieżowych.

wersja dla nieordynowanych:
sama alba ew. z cingulum

Śp. Ks. Jan Gross <https://luteranie.konfesyjni.pl/artykuly/liturgia-i-modlitwa/81-przyobleczeni-po-ewangelicku>

Różnorodność liturgiczna na przykładzie Kościoła SELK

Kościół Staroluterański w Niemczech (SELK) dla ordynowanych księży przewiduje następujące stroje:

- * alba z kolorową stułą**
- * alba z kolorową stułą i kolorowym ornatem**
- * toga z komżą i kolorową stułą**
- * toga z kolorową stułą**
- * toga z befkami**

Źródło: https://augsburski.wordpress.com/2012/01/02/staroluteranski-kompromis/?fbclid=IwAR1uA2-QMh0xPgZru2z8I-QTgXkCtc04I9krBLJj9WvahN_Vs7P5ffnJg1g [dostęp: 22.09.2020].

Luterańskie historyczne stroje liturgiczne

Ornat rzymski

Ornat gotycki

Kapa

Dalmatyka

Pobożność luterańska

Udział świeckich w liturgii

Akolita

Chór

Formy pobożnościowe

Formy osobistej pobożności:

- **Psalmy**
- **Liturgia godzin**
- **Modlitwy w modlitewnikach**
- **Modlitwy starochrześcijańskie –
modlitwa Jezusowa**
- **Medytacje nad Pismem Świętym**
- **Postylle**
- **Luterański Różaniec**

Wybrane dzieła literatury pobożnościowej

- **Schola Pietatis, J. Gerhard.**
- **Meditationis Sacrae, H. Gerhard.**
- **Mały Katechizm, M. Luter**
- **Drogowskazy chrześcijanina, M. Luter.**
- **Treasure of Daily Prayer, Concordia Publishing House.**
- **Reading Psalms with Luther, Concordia Publishing House.**
- **Lutheran Prayer Companion, Concordia Publishing House.**

Wysokokościelny luteranizm na świecie

- **English Disctrict Lutheran Church Missouri Synod.**
- **Redemer Lutheran Church, Fort Wayne, IN.**
- **Zion Evangelical-Lutheran Church, Detroit, MI.**
- **Selbständige Evangelisch-Lutherische Kirche.**
- **Ewangelicko-Luterański Kościół Łotwy.**
- **Ewangelicko-Luterański Kościół Litwy.**
- **Missionprovinsen (Szwecja).**
- **Ewangelicko-Luterański Kościół Syberii.**
- **Ewangelicko-Luterański Kościół Ingrii.**
- **North American Lutheran Church.**

Dziękuję za uwagę